ПУБЛІЦЫСТЫКА

І. Я. ПАЛЯКОЎ,
Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР,
Герой Сацыялістычнай Працы

✦

ДЭМАКРАТЫЯ СТВАРАЛЬНАЯ

У апавяданні І. С. Тургенева «Жыцейскае правіла» стары прайдоха павучаў: «Калі вы жадаеце як мае быць насаліць і нават нашкодзіць праціўніку... то папракайце яго ў тым самым недахопе ці загане, які вы за сабою адчуваеце. Абурайцеся... і папракайце!»

Гэтыя словы міжволі ўспамінаюцца, калі аналізуеш метады «псіхалагічнай вайны», развязанай супраць сацыялізму правячымі коламі капіталістычнага свету. Пра што ні ішла б размова — палітыку, эканоміку, культуру ці любы іншы бок сучаснага жыцця, — заганы, уласцівыя буржуазнаму грамадству, яны прыпісваюць нам. Ашалелыя імперыялісты, якія развязалі небывалую гонку ўзбраенняў і штурхаюць чалавецтва ў прорву ядзернай катастрофы, убіраюцца ў адзенне міратворцаў, мелюць пра пажаданасць раззбраення, а свае чорныя задумы і справы прыкрываюць міфам аб «савецкай ваеннай пагрозе». Закаранелыя расісты, лінчавальнікі, душыцелі нацыянальна-вызваленчых рухаў абвінавачваюць у шавінізме, нацыяналізме, антысемітызме дзяржаву, дзе ўпершыню ў гісторыі вырашылася спрадвечнае нацыянальнае пытанне, дзе на справе перамаглі дружба і братэрства народаў. Арганізатары палітычных забойстваў, рэакцыйных дзяржаўных пераваротаў, брудных правакацый з самалётамі-разведчыкамі, укрывальнікі фашысцкіх катаў і здраднікаў розных масцей выстаўляюць сябе барацьбітамі з міжнародным тэрарызмам.

Крывадушнасць буржуазнай прапаганды не ведае меж. Асабліва моцна крычыць яна аб абароне «дэмакратыі», «свабоды», «правоў чалавека». Не цяжка разгадаць сакрэт яе прыхільнасці да гэтай тэмы. Нашы класавыя праціўнікі хацелі б блакіраваць усё большы ўплыў рэальнага сацыялізму, які паказаў усяму свету здольнасць ствараць умовы для творчай, стваральнай працы народаў, для паскоранага развіцця эканомікі, прагрэсу навукі і тэхнікі, росквіту культуры, паслядоўнага ажыццяўлення прынцыпаў сапраўднай дэмакратыі і гуманізму. Усяляк трэціруючы — у хлуслівых прамовах з універсітэцкіх кафедр і парламенцкіх трыбун, са старонак друку і экранаў тэлевізараў, з дапамогай іншых сродкаў масавай інфармацыі — дэмакратыю новага тыпу, сацыялістычную, яны ў той жа час сіляцца паказаць сістэму палітычнай улады капіталістычных манаполій як узор сапраўднай дэмакратыі.

Што б ні гаварылі буржуазныя ідэолагі пра гэтую сваю дэмакратыю, ім не па сіле перарабіць рэчаіснасць. А рэчаіснасць такая (згодна з амерыканскай статыстыкай за 1982—1983 гады): у ЗША 12 мільёнаў чалавек не маюць работы, 6,5 мільёна — заняты няпоўны рабочы дзень, а 3 мільёны беспрацоўных не ўлічваюцца, таму што скончыўся тэрмін дапамогі. Біржа працы — неадымная прыналежнасць кожнага амерыканскага горада. Гэта той самы дом, дзе разбіваюцца сэрцы, бо людзі прыходзяць сюды з надзеяй, а ідуць назад расчараваныя і з трывогай.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

«Тым, у каго няма спецыяльнасці,—гаварыў у час перадвыбарнай кампаніі сённяшні галава Белага дома Рональд Рэйган,—мы дапаможам атрымаць яе. Для тых, у каго няма работы, мы створым новыя магчымасці. Тым, хто страціў надзею, мы вернем яе». Гэтыя словы—узорчык прапаганды, разлічанай на лоўлю галасоў выбаршчыкаў. А вось што кажа простая амерыканка Лін Х'юлет, якая папрасіла нядаўна пасведчання на права жыхарства ў СССР: «У ЗША з усіх сіл замоўчваецца самае галоўнае права савецкіх людзей—права на працу. У вас у краіне не трэба штодзень думаць аб тым, як зберагчы галоўнае ў жыцці кожнага чалавека—работу. Колькі сябе памятаю, я заўсёды жыла пад страхам пазбавіцца яе... Я пастаянна трывожылася: што будзе заўтра? Самымі цяжкімі днямі майго жыцця—пра іх мне і цяпер не хочацца ўспамінаць—сталі дні, калі я аказалася беспрацоўнай. Мне ніхто не дапамог тады—нават блізкія».

Так, работа—асноўнае ў жыцці кожнага чалавека. І дэмакратыя была і будзе пустым гукам, калі яна не ахоплівае ўсе сферы жыцця грамадства, і ў першую чаргу яго базіс—вытворчыя адносіны, калі з яе выключаецца асяроддзе, у якім чалавек штодзённа працуе, калі працоўныя адхілены ад кіравання вытворчасцю—вырашальнай сферай чалавечай дзейнасці. У гэтым—адзін з галоўных водападзелаў паміж фармальнай—буржуазнай—і сапраўднай—сацыялістычнай—дэмакратыяй.

Паслядоўны дэмакратызм Савецкай дзяржавы абумоўлены самой яго прыродай, усталяваннем грамадскай уласнасці на сродкі вытворчасці. Працоўныя нашай краіны не толькі вытворцы матэрыяльных даброт, але і іх гаспадары. Адсюль—па-гаспадарску зацікаўленыя адносіны савецкіх людзей да сваёй працы, якія вынікаюць з усведамлення таго, што яны працуюць на сябе і сваё грамадства. Адсюль—вытокі сустрэчных планаў, рабочых эстафет, дагавораў сумежнікаў, руху рацыяналізатараў і вынаходнікаў, брыгаднага гаспадарчага разліку, асабістых планаў павышэння прадукцыйнасці працы, усіх іншых форм масавага сацыялістычнага спаборніцтва. Нагляднае ўяўленне пра яго шырыню можа даць хоць бы такая лічба: у нашай рэспубліцы толькі ў грамадскім аглядзе эфектыўнасці выкарыстання сыравіны, матэрыялаў і паліўна-энергетычных рэсурсаў штогод прымае ўдзел звыш 1,8 мільёна чалавек. З іх дапамогаю эканоміцца мільярды кілават-гадзін электраэнергіі, мільёны гігакалорый цеплавой энергіі, вялікая колькасць паліва, чорных і каляровых металаў, драўніны, цэменту і іншых матэрыялаў.

Не каліта, не чэкавая кніжка, а мера працы стала пры сацыялізме адзінай мерай грамадскага прызнання заслуг кожнага грамадзяніна. «Грамадска карысная праца і яе вынікі,—запісана ў Канстытуцыі СССР,—вызначаюць становішча чалавека ў грамадстве». Спытайцеся пра самых знакамітых, самых паважаных людзей у любым калектыве—і вам назавуць перадавікоў і наватараў вытворчасці: на Мінскім трактарным—Я. І. Клімчанку, слесара-інструментальшчыка, члена ЦК КПСС, члена бюро Мінскага абкома КПБ, Героя Сацыялістычнай Працы, заслужанага работніка прамысловасці БССР; на Мінскім аўтазаводзе—Я. А. Шуляка, брыгадзіра штампоўшчыкаў, Героя Сацыялістычнай Працы, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР, члена бюро Мінскага гаркома партыі; у саўгасе «Загальскі» Любанскага раёна—звеннявога І. Р. Сініцкага, поўнага кавалера ордэна Працоўнай Славы; на Магілёўскай фабрыцы шаўковых тканін—В. А. Цярэшчанка, ткачыху, якая абавязалася ў адзінаццатай пяцігодцы выканаць трынаццаць гадавых норм і з гонарам стрымлівае сваё слова.

Немагчымая, проста неверагодная ў буржуазным грамадстве пашана, якой акружаны ў нас людзі працоўнай мужнасці і доблесці—машынабудаўнікі і тка-

С полным текстом документа можно ознакомиться в библиотеке